

кормової добавки "Харуфікс+" за експериментально змодельованого асоційованого мікотоксикозу поросят, застосування якої не призводило до порушення засвоєння корисних компонентів корму. Моніторинг змін вмісту феруму, цинку, купруму та мангану в крові поросят підтвердив стабільність їхнього гомеостазу на фоні застосування сорбенту.

Список використаної літератури

1. Abdallah, M.F.; Girgin, G.; Baydar, T. Occurrence, prevention, and limitation of mycotoxins in feeds. *Anim. Nutr. Feed Technol.* 2015, 15, 471–490. [CrossRef].
2. Paterson R., Lima N. *Toxicology of Mycotoxins Molecular, Clinical and Environmental Toxicology.* 2010. Vol. 100. P. 31–63.
3. Swamy H.V.L.N., Smith T.K., MacDonald H.J. Effect of feeding blends of grains naturally contaminated with *Fusarium* mycotoxins on brain regional neurochemistry of starter pigs and broiler chickens. *Anim. Sci.* 2004. Vol. 82. P. 2131–2139.
4. Дياز Д. Микотоксини и микотоксикозы. Д. Дياز. М.: Печатный город, 2006. 382 с.

УДК 619:618.19-089.87:636.8

ОЦІНКА ПІДХОДІВ ДО ЕЛЕКТРОХІРУРГІЧНОЇ МАСТЕКТОМІЇ У КІШОК

**Гергаулов М.В., здобувач вищої освіти третього
(освітньо-наукового) рівня**

Білий Д.Д., доктор ветеринарних наук, професор

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Висока частка злоякісних пухлин в структурі неоплазій молочної залози у кішок та множинність ураження «пакетів» на тлі їх високої агресивності із залучення сторожових лімфатичних вузлів, обумовлюють актуальність порівняльної оцінки клінічної ефективності за різного об'єму електрокоагуляції новоутворень та оточуючих тканин.

Мета роботи – порівняльна оцінка клінічної ефективності білатеральної мастектомії та радикальної місцевої ексцизії ураженого «пакету» молочної залози у кішок.

Дослідження проводили у кішок із поодинокими злоякісними неоплазіями молочної залози за умови відсутності метастатичних вогнищ у відділених ділянках тіла, насамперед легенях ($T_2N_{0-1}M_0$). Вік пацієнтів складав від семи до дев'яти років.

У контрольній групі (n=17) мастектомію проводили із використанням електрокоагулятора, екстирпували новоутворення та оточуючі тканини. У кішок дослідної групи (n=15) видаляли обидва ряди молочної залози та сторожові лімфатичні вузли. В першому випадку операційну рану повністю зашивали, в другому – додатково дренивали впродовж 7–10 днів, її обробку здійснювали за загальноприйнятною схемою. В післяопераційний період протягом 10 днів призначали курс антибіотикотерапії цефтриаксоном (добова доза – 30 мг/кг). Починаючи із другого дня після мастектомії та впродовж наступних 7 днів застосовували нестероїдний протизапальний засіб мелоксивет (доза 0,05 мл/кг).

Загальний стан у тварин обох груп не відрізнявся, апетит констатували, починаючи з другого дня після операції. Тобто, об'єм оперативного втручання не впливав на якість життя пацієнтів.

Значна різниця розміру операційної рани впливала на терміни її загоєння: у дослідних тварин він становив 40 ± 3 см, контрольній – 7 ± 2 см. Зокрема, у випадку видалення поодинокого неоплазійного осередку середній термін її загоєння складав 9 ± 1 день, «тотальної» мастектомії – 13 ± 2 дні. В останньому випадку шкірні шви видаляли в два етапи – на 8–9 та 12–14 дні. Ускладнення загоєння операційних ран встановлені не були.

Із 15 тварин дослідної групи у 2 особин (13 %) тривалість дренування складала 14 діб, у однієї кішки (7 %) через 7 днів виникла необхідність повторного дренування (але в меншому обсязі – порожнина за об'ємом не перевищувала 20 % первинного розміру).

Білатеральна мастектомія достовірно покращувала довгостроковий прогноз. За радикальної місцевої ексцизії у 10 тварин (59 %) протягом шести, місяців після хірургічного лікування реєстрували розвиток рецидивів за відсутності подібних ускладнень у кішок на тлі «тотальної» мастектомії. Тобто, незважаючи на перевагу використання в онкологічній практиці електрокоагуляції (зокрема, знешкодженні пухлинних клітин в глибині оточуючих тканин і зниженні рівня забруднення ними ранової поверхні), ризик повторного розвитку новоутворення в ділянці оперативного втручання залишався високим.

Видалення молочної залози та сторожових лімфатичних вузлів мінімізувало ймовірність прогресування захворювання. У таких пацієнтів метастазування реєстрували лише у 2 тварин (13 %) – однієї через 7, другої – 11 місяців. При цьому після екстирпації тільки ураженого «пакету» молочної залози у всіх кішок впродовж року діагностували формування метастатичних вогнищ: у 2 (12 %) – в межах трьох, 7 (41 %) – шести, 5 (29 %) – дев'яти та 3 (18 %) – дванадцяти місяців. У 11 із 17 кішок (65 %) реєстрували множинне ураження молочних «пакетів», часто із інвазією в шкіру і прилеглі м'язи, та залучення регіонарних лімфатичних вузлів.

Медіана безрецидивного періоду у дослідних пацієнтів складала 8 ± 1 місяців, контрольних – 5 ± 1 місяців, тривалості життя – 12 ± 2 та 7 ± 1 місяців, відповідно.

Отримані результати обґрунтовують доцільність проведення у кішок за злякисних неоплазій молочної залози електрохірургічної білатеральної мастектомії та одночасної екстирпації регіонарних лімфатичних вузлів, а також застосування в післяопераційний період нестероїдних протизапальних засобів.